

Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики: науковий журнал / редкол. В.І. Кушнерик та ін. - Чернівці: Видавничий дім "РОДОВІД", 2018. - Вип. 1(15). - 378 с.

УДК: 378.147:81'243

**Л.Отрощенко
Д.Медведовська
Т.Турчина
(Суми)**

«BLENDED LEARNING» ЯК ОДИН З МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сектор вищої освіти змінюється. Сьогоднішнє навчальне середовище більш інтерактивне, ніж будь-коли раніше. Технології та цифрові інструменти трансформують методи навчання, покращують викладання в школах, коледжах та університетах. Студенти більше не обмежуються географічними межами, і завдяки повсюдності мобільних пристроїв вони навчаються за допомогою нових методів і очікують, що навчальні заклади підтримають ці виклики сьогодення.

Ключові слова: *змішане навчання, викладання іноземних мов, сучасні підходи, методика викладання.*

The article deals with the problem of English Teacher Professional Competence formation on the basis of the blended approach. Different definitions of the notion "blended learning" have been analyzed. The advantages and disadvantages of teaching English for Specific Purposes under the conditions of blended have been determined. The common didactic and methodological principles have been formulated. The higher education sector is changing. People are constantly trying to manage universities with greater efficiency and profitability. Today's learning environment is more interactive than ever before. Technology and digital tools are transforming the way students learn, enhancing teaching across schools, colleges and universities. As a result, today's tech-savvy students want to discover their own way of learning using tools that facilitate creative, collaboration, social interaction and group evaluation. Students are no

longer limited by geographic boundaries and thanks to the omnipresence of mobile devices they engage in learning in new ways and expect institutions to keep up with these challenges.

***Key words:** blended learning, methodology, modern technique, foreign languages, blended learning approach, English Teacher Professional Competence, common didactic and methodological principles.*

Сучасний світ характеризується процесами глобалізації та інтернаціоналізації економіки, відкриттям кордонів, виникненням нових ринків, зростанням трудової міграції. Більшість країн світу переходить до ринкової економіки, демократизації й інформатизації суспільства, що утверджує ключову роль освіти у піднесенні економічного та соціального добробуту. Володіння іноземними мовами як засіб міжкультурної комунікації є ключовою компетенцією сучасного фахівця і передумовою його успішної професійної діяльності в умовах глобалізованого ринку праці.

Як зазначено у рішенні Комісії Європейського Союзу «Сприяння вивченню мов та багатомовності: план дій на 2004-2006», прийнятому у Брюсселі 24 липня 2003 року, «здібність розуміти інші мови та розмовляти цими мовами становлять головну компетенцію громадянина Європи... Кожен громадянин Європи має, крім рідної мови, добре розуміти щонайменше дві інші та розмовляти ними» [1, с. 4]. У рішенні наголошено, що «знання іноземних мов потрібне для освіти, роботи, культурного обміну та власного розвитку громадянина, вивчення іноземних мов повинно продовжуватись протягом всього життя» [там само, с. 8].

Це завдання вирішується за допомогою розробки та впровадження в освітній процес різних інноваційних педагогічних технологій, а саме комп'ютерних технологій навчання, які стають пріоритетними формами

навчання у сучасних навчальних умовах за рахунок оптимізації результатів навчання.

Однією із найпопулярніших технологій сьогодення є змішане (гібридне, комбіноване, інтегроване) навчання (англ. blended learning), яке передбачає поєднання он-лайн навчання, традиційного та самостійного навчання. Слід зазначити, що в сучасній системі вищої освіти змішане навчання передбачає навчальний процес як в традиційній очній формі, так і з використанням технологій дистанційного навчання.

Російська дослідниця Костіна О.В. визначає змішане навчання не тільки як комбінацію формальних та неформальних засобів навчання, а й як вдале поєднання різних засобів викладення навчального матеріалу (очне face-to-face, електронне online learning і самостійне навчання self-study learning) з використанням методики управління знаннями [2, с. 142].

Не можна не погодитись із вітчизняною дослідницею Сікорою Я.Б., яка під змішаним навчанням розуміє цілеспрямований, організований, інтерактивний процес взаємодії студентів та викладача, що дидактично оптимально об'єднує технології традиційного й он-лайн навчання, яке базується на інформаційно-комунікаційних технологіях й орієнтоване на індивідуальні запити студентів незалежно від їх розміщення в просторі й часі [3, с. 236].

Термін «змішане навчання» вперше було представлено у 1999 році в прес-релізі освітньої компанії, що займалась інтерактивним навчанням, яка оголосила про зміну своєї назви на ЕРІС та зазначила, що буде використовувати методику змішаного навчання, але широкого вжитку термін

набув у 2006 році, коли Бонк і Грехем використали його у науковій праці «Довідник змішаного навчання».

Вивчення стану дослідженості проблеми змішаного навчання в системі викладання іноземних мов у численних наукових джерелах свідчить, що цей аспект представлено у працях Березенської С.М., Бугайчук К.Л., Воротникової І.П., Желнової О.В., Мороз Т.Ю., Нікітіної М.С., Ніколаєвої Ж.В., Кадирової Е.А., Кухаренко В.М., Мохової М.М., Олійник Н.Ю., Олійник Т.О., Рафальської О.О., Рибалко О.В., Сікори Я.Б., Сиротенко Н.Г., Спіріна О. М., Столяревської А.Л., Триуса Ю.В., Чередніченко Г.А., Чугай О.Ю., Шапрана Л.Ю., Щербакової О.Л., Фоміної А.С. та інших.

Методи навчання розвиваються з урахуванням навичок 21-го століття, а змішане навчання - прекрасний приклад цього. Застосування змішаного навчання може стати одним з ключових засобів існуючих проблем в сфері освіти. Змішане навчання набуває багатьох форм; використання віртуального навчального середовища (VLE) створює динамічну екосистему, яка доповнює існуючу практику навчання. Перевернута класна кімната є одним із способів розпочати змішане навчання, але використання інструментів у віртуальному навчальному середовищі дозволяє зробити це на крок далі. VLE дозволяє створювати курси для розміщення різних навчальних стилів за допомогою відеофайлів, аудіофайлів, письмових документів та вебінарів. Ця гнучкість дає змогу створювати цікаві матеріали для своїх учнів у навчальних закладах.

Osguthorpe і Graham виділяють шість основних причин для використання моделей змішаного навчання в освітній сфері: покращення педагогічних підходів, доступ до навчальних матеріалів, соціальна взаємодія, персональний вибір та контроль студента; невисока вартість навчального процесу, полегшення повторення вивченого матеріалу. Marsh et al. серед переваг змішаного навчання виділяє два основних моменти: зменшення

вартості навчального процесу та удосконалення викладання дисципліни у великих групах студентів. Graham виділяє три основні причини для використання змішаного навчання в системі вищої освіти: покращення педагогічних підходів, розширення доступу / гнучкість, та підвищення економічної ефективності навчання. Щодо покращення педагогічних підходів Beetham і Sharpe вводять визначення «педагогіка перш ніж технології» щоб підкреслити що технології можуть використовуватися не тільки як просте доповнення до навчання, а як цінність для навчання.

Змішане навчання можна виконувати за допомогою різних зовнішніх ресурсів. Студенти можуть використовувати онлайн-інструменти, такі як ePortfolios, співпрацювати над проектами, обговорювати досягнення з вчителями та однолітками. Остаточний проект можна зберігати в ePortfolio як доказ майстерності. Цей онлайн-інструмент забезпечує інтерактивний, цікавий спосіб завершення проекту, а також можливість для подальшого відображення.

Перевернуте навчання - це ще одна модель, яка стає все більш популярною через появу все більш складних освітніх технологій. Дозвольте собі навчатися разом з вашими учнями і це може бути не тільки ефективним способом керувати своїм часом і робочим навантаженням, але також дуже ефективною стратегією навчання.

Запровадження Sony Vision Exchange - це рішення для співпраці, яке заохочує свободу та підтримує студентів в активному навчанні. Об'єднавши студентів, лекторів та викладачів в динамічній робочій групі ви можете надихнути на обмін знаннями, творчий діалог та критичне мислення. Масштабований, гнучкий і легкий для налаштування Vision Exchange дозволяє учням працювати спільно, відображаючи свої власні смартфони, планшети або ноутбуки на екран групи. Викладач може керувати сесією,

контролюючи вміст кожної групи та ділитися з іншими групами для подальшого обговорення.

Все більше відео контент стає важливим ресурсом для педагогів. У відповідь на це компанія Sony співпрацювала з UbiCast, щоб вчителі могли легко створювати та обмінюватися мультимедійними відеозаписами для навчальних та тренувальних програм, включаючи лекції та електронне навчання.

Електронні програми (MyEngLab) та програма онлайн тестування (Pearson Placement Test) також активно використовуються при вивченні іноземної мови у всьому світі.

Щоб досягти успіху в четвертій промисловій революції, наші молоді люди повинні мати великі ідеї та здатність застосовувати технології для їх впровадження. Вони повинні мати можливість співпрацювати, чітко формулювати свої ідеї та ефективно спілкуватися. У доповіді Всесвітнього економічного форуму "Майбутнє робочих місць" зазначається, що до 2020 року найбільш затребуваними навичками, які необхідні роботодавцям, будуть когнітивна гнучкість, оскільки працівники переміщуються між різними робочими місцями протягом свого життя, емоційний інтелект, щоб ефективно взаємодіяти з іншими, а також креативність та критичне мислення.

Кожна методологія навчання має свої плюси і мінуси. Як завжди, потрібно виміряти ваші вимоги до існуючих варіантів. Чи буде ваша аудиторія поєднанням технології електронного навчання з індивідуальним навчанням та самостійною підготовкою? Чи нагорода переважає ризики? Чи є ваші студенти готові охопити новий спосіб мислення та навчання? Різнобічне освітнє середовище може бути неоціненним мотиваційним фактором для одних, та джерелом когнітивного дисонансу для інших.

До переваг використання змішаного навчання можна віднести:

- покращення якості навчання;
- доступність. Курси можна отримати цілодобово - в будь-який час з будь-якого місця;
- покращення комунікації. Поліпшення зв'язків між викладачами та студентами;
- спрощення оцінок студентів з комплексним онлайн-тестуванням та детальною звітністю;
- особистий підхід;
- зменшення навантаження на педагогічні кадри;
- це просто весело! Змішані навчальні курси виявилися більш привабливими для різних студентських груп – від початкової школи до аспірантів.

Недоліки змішаного навчання існують, але вони не є неперевершеними. Негативні наслідки можна звести до мінімуму або навіть спрямувати на продуктивну діяльність, якщо викладач стежить за відгуками студентів, покращує технологічні навички та забезпечує якісні курси.

Технологічні ресурси, які використовуються в сумісному навчанні, повинні бути надійними, простими у використанні та однотайно прийнятими всіма зацікавленими сторонами навчального процесу.

Можна виділити три основних компоненти моделі змішаного навчання, які використовуються в сучасному освітньому середовищі:

- Очне навчання (face-to-face) – являє собою традиційний формат аудиторних занять викладач-студент;

- Самостійне навчання (self-study learning) – передбачає самостійну роботу студентів: пошук матеріалів за допомогою ресурсної карти, пошук в мережі та ін.; [5, с.45]

- Онлайн навчання (online collaborative learning) - робота студентів і викладачів в режимі онлайн, наприклад, за допомогою Інтернет-конференцій, скайпу або вікі та ін..

Змішане навчання дуже часто називають гібридним навчанням. Це пов'язано з тим, що змішане навчання акцентує увагу на суто механічному підході до змішування різних форм навчання. Гібрид являє собою поєднання нової, передової, з використанням можливостей ІТ технології зі старою технологією і формування нового підходу (новації), з урахуванням відомих можливостей старої технології. Модель WebQuest можна взяти як зразок успішної «гібридизації».

Впровадження цих технологій дозволяє точніше оцінити рівень володіння мовою, отримати значну кількість додаткових завдань для самостійного виконання, автоматизувати виконання і перевірку домашніх завдань та покращити процес вивчення і рівень володіння іноземною мовою взагалі.

Таким чином, очевидно, що модель змішаного навчання цілком вписується в концепцію модернізації сучасної освіти, засновану на введення нових освітніх стандартів і входження в Болонський процес та інші міжнародні угоди.

Звичайно, впровадження змішаної форми навчання потребує чималих зусиль. Це і необхідність внесення змін у нормативну базу, і інвестиції в розробку необхідного навчального контенту і перепідготовка кадрів. Але без сумніву, в тій складній ситуації, в якій сьогодні знаходиться освіта необхідно розробити глобальний план модернізації всієї освітньої сфери. На наш погляд, розвиток змішаної форми навчання може стати одним з ключових напрямків даного плану модернізації.

Список літератури

1. Mitteilung der Kommission an der Rat, das Europäische Parlament, den Wirtschafts- und Sozialausschuss und den Ausschuss der Regionen. Förderung des Sprachenlernens und der Sprachenvielfalt: Aktionsplan 2004-2006. – Brüssel. – 24.07.2003. – 32 S.

2. Костина Е.В. Модель смешанного обучения (Blended Learning) и ее использование в преподавании иностранных языков/ Е.В. Костина // Известия высших учебных заведений. Серия: Гуманитарные науки. – 2010. –Т. 1. № 2. – С. 141-144.
3. Сікора Я.Б. Реалізація змішаного навчання у вищому навчальному закладі/ Я.Б. Сікора // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2016. – Випуск 2 (39). – С. 236-238.
4. Purnima V. Blended Learning Models // Published: August 2002. P. 1. URL: <http://www.learningcircuits.org/2002/aug2002/valiathan.html>.
5. Rossett A., Vaughan F., Blended learning CEO Epic Group plc, 52 Old Steine, Brighton BN1 1NH, 2003, URL: <http://www.obs.ru/interest/publ/?thread=57>